

Lillehammer: Ferdignakka live gir håp om et liv etter døden for den litterære opplesningen.

Nye muligheter

KOMMENTAR

ARNE BORGE

Opplesninger er som regel fryktelig kjedelige. Alle som har vært på noen av dem – mange nok til at man innser at det ikke bare er ens egen tålmodighet det er noe galt med – vet at selve opplesningen av den nytgitte romanen eller diktsamlinga kun er et nødvendig onde for å få lov til å drikke med sine beste venner og baksnakke andre midt i uka. Ofte kikker man nervøst på sitt medpublikum i publokalet for å finne den innlevelsen man ikke selv er i stand til å mobilisere – men der man først tror man ser et ansikt i dyp konsentrasjon, med haken hvilende i tenkerens klassiske håndgrep, skjønner man etter hvert at stakkaren prøver å holde hodet oppe mens han halvsover.

Med tiden vender man seg til at det er sånn det skal være: Uutholdelig kjedelig, men likevel til å holde ut. Det artige begynner jo etterpå.

Slik var også forventningene våre da vi forrige fredagskveld entret en sprengfull festsal under den famøse Banknatta på Norsk litteraturfestival på Lillehammer. Vistnok skulle noen, under konseptet Ferdignakka Live, akkompagnere opplesningene med elektronisk musikk, men slike forsøk hadde tidligere bare endret atmosfæren fra det kjedsommelige til det pinlige. Likevel ville vi pliktskyldig gi honnør til første del av ordet *litteraturfestival*, og presset oss inn blant de andre.

Kanskje spilte ølen inn – men skal ikke den ha et ord med i dette laget? – for vi ble blåst av banen av den elektriske stemningen de fem forfatterne og Sandra Kolstad band skapte. Rune Christiansen åpnet det hele, med ildrødt ansikt under et grått, flammende hår, og klare, men gåtefulle bilder som fortsatte å virke i hodet mens beatsene duvet avgårde. Det føltes som om hele forfatterskapet hadde ledet fram mot dette øyeblikket – at han egentlig var en *artist*, og ikke en forfatter – og de improviserte pausene ble ladet med en lyrisk kraft som var på høyde med hans beste linjer.

BOK OG BEATS: Sandra Kolstad sto for musikken den kvelden da *Den litterære opplesningen* fikk nytt liv. FOTO: TONJE THILESEN

Maria Kjos Fonn fortsatte, med linjer om en syk mor som ble sminket, og så ble hun visst sminket selv, før hun begynte å synge på engelsk, med en selvtillit som først virket påklistret, deretter ikke. Vigdis Hjorth leste fra tenåringsdagbøkene sine, som med sin blanding av banale ungpikelengsler og en slående sofistisert selvrefleksjon fikk mer beleste kritikere enn meg til å tenke på Susan Sontags «Reborn», mens jeg selv så for meg Edouard Levé gå på forberedende samtaler til kristelig konfirmasjon med Finn Skårderud som veileder. Geir Gulliksen rifet nok en gang over det senere romanforfatter-skapets hovedtema: Hva skjer om et middelklassepar vil ha trekant? Det går ikke så bra, men opplesningen gjorde det.

Til slutt kom den unge drammenseren Fredrik Høyer inn på scenen, med en ullkappe over hodet som fikk ham til å likne på Aragorn. Som eneste forfatter uten manus var fallhøyden stor, og det tok noen minutter før festsalen kom på høyde med hans egne utblåsninger, som manifesterte en karakter mellom Dostojevskijs kjellermenneske og Dagbladets nettrull. Til slutt tok det hele fyr, og selv om jeg ikke nødvendigvis fikk lyst til å lese teksten på ny i ro og mak neste dag, fikk det meg nettopp til å innse at en opplesning kan være en hendelse i sin egen rett, hvor forfatteren kan tilpasse både tekst og temperament etter

situasjonen: En tid for bok, en tid for bråk.

Jeg forstår at dette høres teit ut for dem som ikke var der, slik det er kjedelig og ergerlig å høre venner fortelle om en fest man ikke hadde anledning til å gå på. Øyeblikksmagien lar seg bare vagt formidle gjennom budbringerens fårete smil. I alle fall er det et faktum at timene etter opplesningen bar preg av en tilsynelatende unison glede over å for en gangs skyld bli positivt overrasket. Vi var alle kykloper den kvelden.

Selvsagt passer ikke alle forfatterskap inn i dette formatet, og for min egen del vil litteraturen også i framtiden være sterkest forbundet med det ensomme, lesende øyeblikket. Likevel viste opplesningsseansen nye muligheter

Vi ble blåst av banen av den elektriske stemningen.

utenfor arket, og noe er allerede i emning: Arrangørene Synne Øverland Knudsen og Amalie Kasin Lerstang fra Ferdignakka – som også står bak kulturmagasinet *Fanfare* – legger ut nye lydboxsingler hver uke på nett, hvor poeter og prosaister pares med musikere. De neste månedene må det finnes tilgivelse for slippfester som stjeler alle disse triksene, og om Sandra Kolstad-aktige beats etter hvert blir en klisje man kan gjøre narr av, bør man huske på hvor tørt det var her ute i ørkenen alle disse årene før vår generasjons 'Howl'-øyeblikk.